

HET MYSTERIE VAN DE OPSTAND

Waarom kwamen de Nederlanden in opstand tegen Filips II en niet tegen Karel V, terwijl deze heersers allebei maatregelen namen tegen protestanten en allebei deden aan centralisatie? Welke groep Nederlanders nam precies het voortouw tijdens de Opstand? En waarom was Spanje eigenlijk zo lang bereid om oorlog te voeren voor een relatief klein gebied? Leerlingen gaan het mysterie oplossen door kaartjes met elkaar te combineren.

Lisa Oskamp is redacteur van Kleio.

WAT?

De klas wordt verdeeld in groepjes van twee of drie leerlingen. Elke groep krijgt een envelop met daarin de kaartjes van het mysterie en het opdrachtblad. Leerlingen geven antwoord op de vragen door de kaartjes te bestuderen. Na afloop worden met de hele klas de verkregen inzichten besproken.

VOOR WIE?

Deze opdracht is geschikt voor de bovenbouw van het vwo.

TIJDVAK?

Het sluit aan bij tijdvakken 5 en 6 en de historische context Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (1515-1648).

LESDUUR

50 minuten

WAT LEVERT HET OP?

Vaardigheden:

Leerlingen oefenen met categoriseren, informatie ordenen, argumenteren en redeneren.

Boven: Karel V in Augsburg. Schilderij door Titiaan, 1548. Onder: Filips II van Spanje. Schilderij door Anthonis Mor van Dashorst, 1557.

De eerste versie van de opdracht is getest en van nuttig commentaar voorzien door zes leerlingen uit vwo 4: Dewi Kamp, Milou Nijssen, Roos van Putten, Renate Smit, Emma Wiarda en Lotte Zwart. De tekst op de strookjes is afkomstig uit een artikel in het Vlaamse blad *Hermes*, geschreven door Odette Decombele.

Kennis:

Leerlingen krijgen meer inzicht in het verloop van de Opstand.

Leerlingen kunnen uitleggen waarom men wel in opstand kwam tegen Filips II, maar niet tegen Karel V. Leerlingen kunnen vertellen welk groep mensen met name in opstand kwam.

Leerlingen begrijpen waarom Spanje lange tijd oorlog bleef voeren tegen de Nederlanden.

VOORKENNIS

Het verloop van de Opstand moet al behandeld zijn. Leerlingen gaan de strookjes categoriseren en daarvoor is het handig als ze in staat zijn de gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde te plaatsen.

HOE?

Elke groep krijgt een opdrachtenblad en een envelop met kaartjes. Leg de hoofdvraag uit en probeer leerlingen nieuwsgierig te maken naar het antwoord. De leerlingen die de opdracht voor mij getest hebben, vonden het een interessante vraag. Een leerling meldde: 'Zo had ik er nog nooit over nagedacht!' Laat de groepen eerst een minuut

of tien hun eigen aanpak bepalen. Daarna kunt u bijvoorbeeld aan een paar groepen vragen hoe zij te werk gaan. Vervolgens kunt u door de klas lopen en de leerlingen waar nodig bijsturen. Het is hierbij vooral van belang dat de leerlingen zo diep mogelijk op de vraag ingaan. Nadat ze een halfuur aan de opdracht gewerkt hebben, kunt u hem klassikaal bespreken. U kunt beginnen met de hoofdvraag en via het antwoord daarop de deelvragen behandelen. Zaken waarvan vaak gezegd wordt dat ze een rol speelden bij de Opstand, zoals de taalvaardigheid en vestigingsplaats van de koning, kunt u eventueel mondeling bespreken. Zo kan met de klas ingegaan worden op mythevorming. U kunt naast de inhoud ook de vaardigheden bespreken die leerlingen bij deze opdracht geoefend hebben. Als er een discussie ontstaat met goede inhoudelijke argumenten, is de opdracht geslaagd. ■

WEBSITE

De kaartjes en de oplossing van dit mysterie zijn te vinden op de website van *Kleio*: www.vgnkleio.nl.

De strijd tussen Carnaval en Vasten (protestanten tegenover katholieken), schilderij door Pieter Bruegel de Oude, 1559.

